

УДК 687.016.5:004(075.8)

ПРОЄКТУВАННЯ ЖІНОЧОГО АДАПТИВНОГО ОДЯГУ ШЛЯХОМ КОНСТРУКТИВНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ ЧОЛОВІЧИХ БАЗОВИХ КОНСТРУКЦІЙ

КОВАЛЬЧУК Дмитро, КУЛЕШОВА Світлана

Хмельницький Національний Університет, Хмельницький, Україна
kovalchukda@khnmu.edu.ua, kuleshova_lana@ukr.net

У роботі досліджено актуальність розробки жіночого адаптивного одягу в контексті сучасних викликів в Україні. Проведено порівняльний антропометричний аналіз чоловічих та жіночих типових фігур 46-го розміру, на основі якого виявлено критичні розбіжності в балансі та пропорціях. Сформульовано покроковий алгоритм конструктивної трансформації базових лекал чоловічого адаптивного спортивного костюма у жіночий асортимент.

Ключові слова: адаптивний одяг, конструктивна трансформація, жіноча антропометрія, базова модельна конструкція, технологічна уніфікація.

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку легкої промисловості України проєктування адаптивного одягу перетворилося з вузькоспеціалізованого напрямку на стратегічно важливу галузь. Повномасштабна війна зумовила виникнення величезного запиту на вироби, що полегшують побут та реабілітацію людей з мінно-вибуховими травмами та ампутаціями.

Аналіз сучасного ринку свідчить про активну діяльність як волонтерських ініціатив, так і комерційних виробників, які успішно впровадили у виробництво лінійки адаптивного одягу: спортивні костюми з роз'ємними блискавками, чи на липучках, сорочки з магнітними застібками та трикотажні вироби спеціального крою. Окрім виробничого сектору, ця тема набула значного розголосу в науковому та творчому середовищах. Питання інклюзивності активно досліджуються, а концептуальні колекції адаптивного спрямування регулярно стають лауреатами престижних профільних конкурсів.

Однак переважна більшість існуючих розробок та наукових проєктів орієнтована на чоловічий сегмент споживачів. Це зумовлено першочерговим фокусом на потребах ветеранів-чоловіків. Водночас зростаюча роль жінок у лавах Збройних Сил України, а також кількість постраждалих серед цивільного жіночого населення, диктують нову вимогу – необхідність проєктування саме жіночого адаптивного одягу.

Використання чоловічих лекал або моделей «унісекс» для жінок є лише тимчасовим рішенням, яке не враховує суттєві антропометричні відмінності

жіночої фігури та її психологічні потреби в самоідентифікації. Таким чином, існує об'єктивна потреба в розробці методології перетворення вже існуючих чоловічих конструкцій у жіночий асортимент, що забезпечить поєднання високої функціональності з ергономічною відповідністю жіночій статури.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Основна проблема дослідження полягає у відсутності системного підходу до трансформації чоловічих адаптивних конструкцій у жіночі без втрати інклюзивних властивостей виробу. Жіночий організм та психіка мають ряд особливостей, які роблять «механічне» зменшення розміру чоловічого костюма неефективним.

Чому це важливо? Ергономічна відповідність. Жіноча фігура має інший перерозподіл об'ємів (груди, талія, стегна). Неправильна посадка адаптивних вузлів (наприклад, блискавок або клапанів для протезів) може спричинити травмування шкіри або некоректну роботу самого протеза.

Психологічний аспект. Одяг є частиною терапії. Для жінки в процесі реабілітації важливо зберігати відчуття жіночності та естетичної привабливості. Спеціалізований крій допомагає нівелювати «ефект пацієнта», сприяючи швидкій соціалізації.

Технологічна уніфікація. Розробка алгоритму перетворення лекал дозволить виробникам не створювати нові моделі з нуля, а швидко адаптувати вже перевірені «чоловічі» рішення для жіночої лінійки, що значно економить ресурси в умовах воєнного стану.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Аналіз відмінностей та конструктивних тенденцій чоловічого розміру 176-92-80 та жіночого розміру 170-92-96.

Таблиця 1

Порівняння розмірних ознак чоловічої та жіночої фігури

№	Назва параметру	Чоловік (176-92-81)	Жінка (170-92-96)	Різниця (Чол. мінус Жін.)
118	Обхват талії	81,0	70,5	+ 10,5
225	Відстань від талії до підлоги збоку	110,0	109,9	+ 0,1
227	Довжина ноги по внутр. поверхні	85,0	80,5	+ 4,5
336	Довжина талії спереду	49,3	54,3	- 5,0
449	Відстань від талії до площини сидіння	28,5	27,8	+ 0,7

Спираючись на порівняльний аналіз чоловічого (176-92-81) та жіночого (170-92-96) розмірів, які мають однаковий обхват грудей, можна виділити чіткі рекомендації для конструктора щодо адаптації базових лекал спортивного костюма.

Оскільки спортивний одяг зазвичай має вільне облягання і не використовує жорстких виточок, головна задача полягає у зміні балансу виробу, пропорцій та довжин.

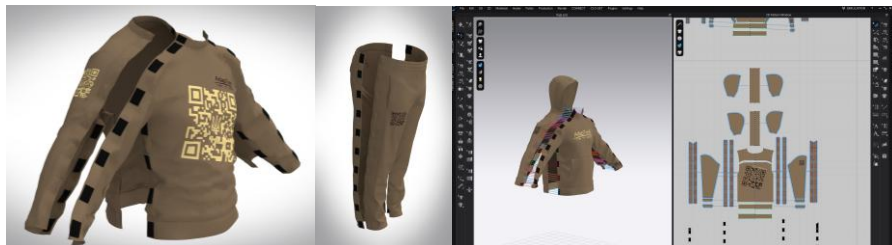

Рис. 1. Базова модель чоловічого адаптивного спортивного костюма

У чоловіка довжина спини більша 43,5 см проти 41,6 см у жінки, але через виступ грудних залоз у жінки довжина переду до талії значно більша 54,3 см проти 49,3 см у чоловіка. Чоловічі плечі ширші 15,2 см проти 13,6 см, а ширина спини значно більша 39,0 см проти 35,9 см. Повна довжина руки від шиї у чоловіка більша майже на 8 см 78,5 см проти 70,8 см, а обхват плеча більший на 1,7 см. Жіноча талія вужча за чоловічу на 10,5 см 70,5 см проти 81,0 см. Відстань від талії до підлоги збоку в обох фігур однакова, але внутрішній кроковий шов у чоловіка довший на 4,5 см. Це означає, що у жінки таз довший, а самі ноги коротші.

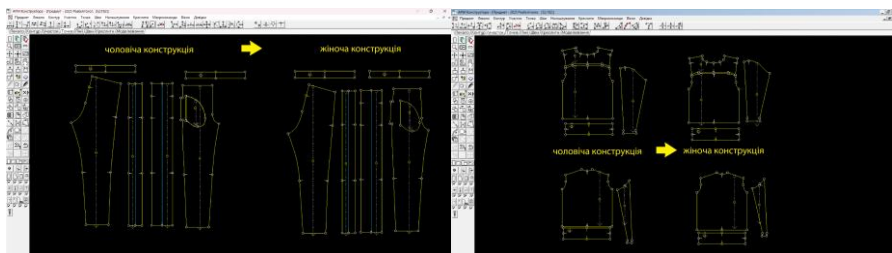

Рис. 2. Процес перетворення деталей адаптивного спортивного костюма.

Для перебудови верху потрібно змінити баланс виробу. Вкоротити спинку та значно подовжити передню частину відносно горловини. Якщо залишити чоловічий баланс, худі на жінці буде «задиратися» спереду і відвисати на спині. Лінію низу переду потрібно опустити, а спинки – трохи підняти.

Для перебудови плечового поясу та пройми потрібно зменшити ширину плечей, звужити спинку та зменшити об'єм пройми. Вкоротити лінію плечового скату на 1,5-2 см з кожного боку. Звужити спинку лекала на рівні лопаток приблизно на 3 см в загальному об'ємі.

Для перетворення рукавів потрібно значно вкоротити довжину та трохи звужити його в зоні біцепса. Вкоротити лекало рукава щонайменше на 5-7 см з урахуванням манжети. Трохи зменшити ширину рукава у верхній частині, щоб уникнути зайвої мішкуватості.

Оскільки жіноча талія значно вужча, а стегна формують перепад, худі для жінок краще робити з легким приталенням або залишати прямим, але з еластичною манжетою-рібаною по низу, яка м'яко ляже на стегна.

Також необхідними є так зміни: суттєво зменшити ширину штанів по верхньому зрізу та довжину еластичної резинки; звузити верхню частину штанів; гумка в поясі має бути розрахована на менший обхват, щоб забезпечити надійну фіксацію.

Для перетворення зони стегон необхідно збільшити кривизну бічного шва від талії до стегон. Хоча абсолютний обхват стегон у цих двох стандартів близький, перепад між талією та стегнами кардинально різний. У чоловіка це 17 см, а у жінки – 25,5 см. Жіночі штани вимагають більш "крутого" переходу від пояса до лінії сидниці. Чоловічі лекала в цій зоні занадто прямі (якщо їх натягнути на жінку, вони будуть тягнуті в стегнах і бовтатися на талії).

Також потрібно змінити кроковий шов та змінити лінію банта; вкоротити штанини по внутрішньому шву приблизно на 4-5 см; збільшити висоту сидіння, щоб забезпечити комфортну посадку на талії, характерну для жіночих моделей.

Жіночі штани можна зробити трохи вужчими в зоні коліна (на 1-1,5 см) та щиколотки (на 1 см), щоб зберегти пропорційність силуету при меншому зрості.

ВИСНОВКИ

Взявши за основу чоловічий костюм розміру 176-46, для створення жіночого розміру 170-46 конструктору потрібно: вкоротити всі довжини рукава, крокового шва, звузити плечі, суттєво зменшити пояс штанів і зробити більш вираженим перепад між талією та стегнами, одночасно подовживши лінію переду на худі.

Впровадження цієї методики у виробництво дозволить не лише створювати естетичний та психологічно комфортний одяг для жінок, а й оптимізувати ресурси підприємств шляхом уніфікації проектування жіночого адаптивного одягу на основі чоловічих базових конструкцій.

KOVALCHUK D., KULESHOVA S.

DESIGNING FEMALE ADAPTIVE CLOTHING THROUGH CONSTRUCTIVE TRANSFORMATION OF MALE BASIC CONSTRUCTIONS

The study explores the relevance of developing female adaptive clothing within the context of contemporary challenges in Ukraine. A comparative anthropometric analysis of typical male and female figures of size 46 was conducted, identifying critical discrepancies in balance and proportions. A step-by-step algorithm for the constructive transformation of male sports suit basic patterns into a female assortment has been formulated.

Key words: Adaptive clothing, constructive transformation, female anthropometry, basic model construction, technological unification.